

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

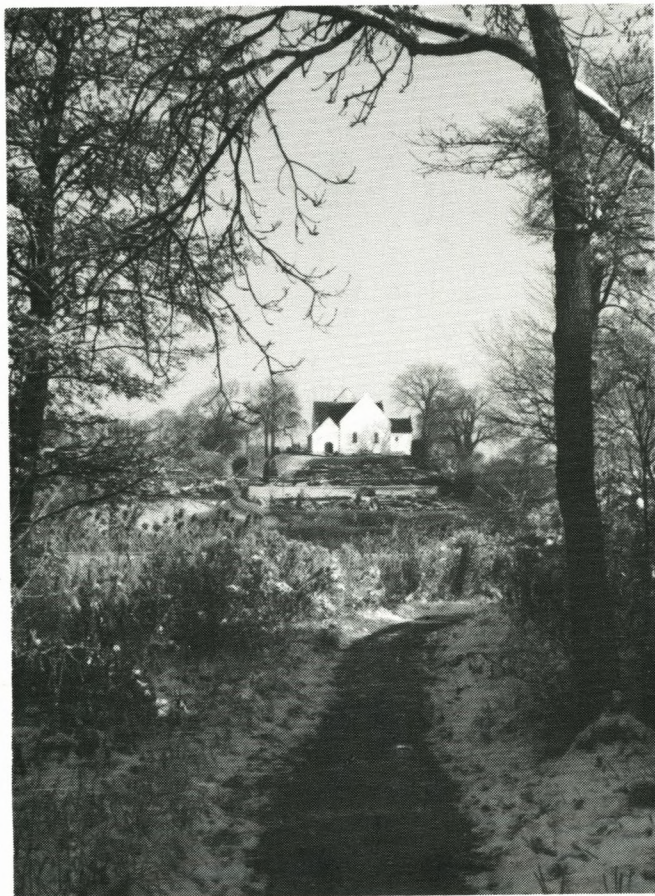
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 74 . Nr. 2

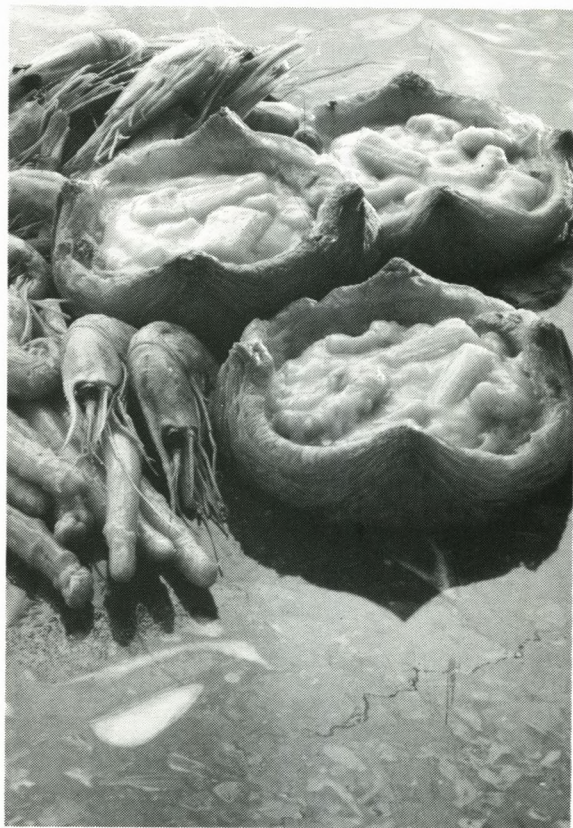
Februar

1989

Pedersborg Kirke set fra syd (foto Svend Gerner Andersen)

Friskere end friskbagt

Mette **Munk**TM

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

William Herschel 250 år

Den verdensberømte engelske astronom *William Herschel*, født den 15. november 1738 i Hannover, død den 25. august 1822 i Slough ved London, blev på selve 250-års fødselsdagen fejret ved en smuk mindefest i Trinitatis Kirke, København. Det overordentlig vellykkede arrangement var iværksat af soraneren *Claus Thykier* ('55), der har ydet en bemærkelsesværdig indsats indenfor dansk historisk astronomi: takket være et arkæologisk specialstudium lykkedes det for ham, hvad ingen havde kunnet før, at påvise stedet for – og dernæst at udgrave – *Observatorium Tusculanum* vor berømte landsmand *Ole Rømer's* (1644-1710) landboservatorium i Vridsløsemagle, hvor han opstillede sit revolutionerende instrument 'rota meridiana' – meridiancirkelen – der skabte epoke. På stedet er nu under ledelse af Claus Thykier indrettet et museum for den fremragende astronom, der opdagede lysets hastighed (1675).

Herschel, der var uddannet musiker, dertil komponist og musikpædagog, skabte sig et levebrød i England indenfor sit fag. Hans skift til astronomien, der for os synes mærkværdigt, var i hine tider ganske logisk, da musikken siden middelalderen hørte til *quadrivium*, den firfoldige vej til visdom, *matematikkens* fire dele: aritmetik, geometri, astronomi og musik. Lærdommen »hang endnu sammen«!

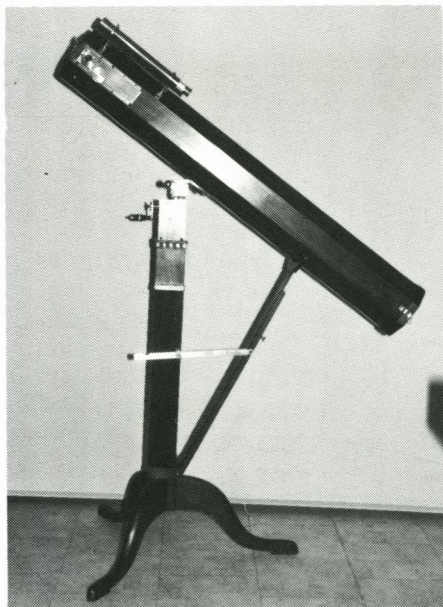
Claus Thykier, der selv er uddannet musiker, havde arrangeret højtideligheden sådan, at både kunstneren og videnskabsmanden, musikeren og astronomen blev tilgodeset. I Trinitatis Kirkes skønne rum, der nu stråler i sin nyrestaurerede herlighed, fremførtes (*uropførtes!*) kompositioner af Herschel i mesterens egenhændige nodeskrift(!), der var umiddelbar læselig i fotostat! Stykker af orgelværker blev spillet af organist *Knud-Erik Kengen*, der også sad ved spinettet i en dejlig »Concerto for Oboe and Stringorchestra with Continuo« med *Niels Eje* som oboist og Gladsaxe Kirkes fortrinlige kammeror-

kester under ledelse af *Erling Krog*, som ret fik stemmerne til at klinge i denne herlige »senbarokke« musik, der på én gang taler til både forstand og følelse uden at forfalde til føleri!

Det var med spænding vi imødeså den fortsatte musiceren i den smukke bibliotekssal, »førstesalen« himmelhøjt over kirkens hvælvinger, der takket være en donation fra *Velux Fonden* nu står, prægtigt istandsat, som et af stadens fineste udstillingslokaler.

Dr.phil. *John Bergsagel*, der indledte med en detaljeret gennemgang af Herschels liv som musiker. En højt begavet, meget venlig og hjælpsom personlighed steg frem for vort blik, samtidigt fik vi et levende indseende i vilkårene for Herschel som udøvende musiker i datidens England, hvor han bragte det vidt indenfor sit oprindelige felt. Da Herschel blev grebet af astronomien, så han ingen anden udvej end at konstruere sine teleskoper selv. Han blev en kunstner i at slibe spejle, det blev til flere hundreder! Hans bror, der var dygtig møbelsnedker, udførte opstillingerne. 1774, året hvor hans første større teleskop stod færdigt, blev indgangen til hans løbebane som astronom af Guds og den engelske konges nåde. Indenfor astronomien – såvel den praktiske observerende som den teoretiske – blev han et genim hvis indflydelse gennem sønnen *John* (1792-1871) og sønnesønnen *Alexander* (1836 - 1907), begge astronomer, rækker helt ned til vore dage.

Dyrlæge *Per Darnell*, fremtrædende amatørastronom, aktiv indenfor Uranias skønne videnskab i hele sit liv, og som i en mængde artikler i den astronomiske faglitteratur har stillet sin store specialviden om astronomiske instrumenter til rådighed for læg og lærd, fortalte om Herschel som epokegørende teleskopkonstruktør; også på dette område blev han en sand kunstner. Som illustration til sit foredrag benyttede Darnell et unikum: et Newton-spejleteleskop á la Herschel, der var havnet i Danmark, nærmere betegnet

i Hauchs Samling på Sorø Akademi, og som nu, som en ren Fugl Phønix, var genopstået takket være et imponerende arbejde af samlingens konservator *Søren Andersen* og en donation fra Lundbeck-Fonden. Instrumentet stod og skinnede i al sin fordums pragt og vakte alles interesse og beundring.

Lektor ved Sorø Akademi, civilingeniør *Hemming Andersen*, hvis energiske indsats og ildhu har reddet Hauchs Samling fra total ruin og forglemmelse, og som har bevirket, at samlingen i dag rangerer blandt de fornemste på verdensplan (!), fortalte om, hvordan et Herschelteleskop kunne have i Sorø: Professor *Gerald Turner*, Imperial College, London, der var til stede ved 150-års dagen for Hauch's død den 26. februar 1988 (se S.B. nr. 4, 1988), opdagede på en inspektionstur sammen med *Hemming Andersen* til loftet over den gamle Musæumsbygning »noget«, der stak frem fra en bunke ragelse. Det viste sig at være »vort« spejlteleskop i næsten komplet, nen yderst miserabel stand! For omkring 100 år siden har man anset det for interesseløst og slængt det væk! Hvordan var det nu kommet i

Hauch's eje? Jo: *Johann Gottlieb Schrader* (født 1763), der i 1790 blev dr.phil. ved universitetet i Kiel (fra 1773 under den kongelige danske del af Holsten) gjorde sig bemærket som en dygtig spejlsliber og konstruktør af astronomiske teleskoper. Efter at have besøgt Herschel i England udførte han omkring 1791 sit mesterstykke, et 26 fods kæmpe teleskop, til den tyske jurist og fremragende amatør-astronom *Johann Hieronymus Schroeter* (1745-1816), der som Oberamtmann i Lilienthal byggede sig et privatobservatorium forsynet med Herschel'ske spejlteleskoper. Observatoriet blev plyndret og brændt af feranskmændene i 1813, men nogle af instrumenterne undslap til observatoriet i Göttingen; om de stadigvæk findes dér vides ikke. I 1797 udnævntes Schrader til professor ved det kejserlige akademi i Sankt Petersborg, hvor han dør i 1833. Hauch købte vort 5 fods teleskop – som han selv betegner som konstrueret »efter Herschels Mønster« – af Schrader omkring 1791-92.

Ringene er sluttet.

Efter foredragene var der lejlighed til at bese observatoriet på Rundetårn, et tilbud som mange benyttede sig af, selvom det var overskyet!

Paul Rantzau (R 37)

Konservatorens beretning:

Tube er afrenset for smuds og poleret med bivoks – ligesom fodstykket. Tandstænger og tandstangsføring er afrenset elektrolytisk og konserveret. Alle mesingdele er renset for oxider og gl. lak (meget ringe tilstand) forsigtigt sletet og lakeret med den autentiske instrumentlak SAGAPOL (fremstilles af undertegnede.)

Metalspejlene, det vinkelslebne metal-spejl og det store hulspejl er blevet opblanket af firmaet MicroGlass ved polering med Krokus.

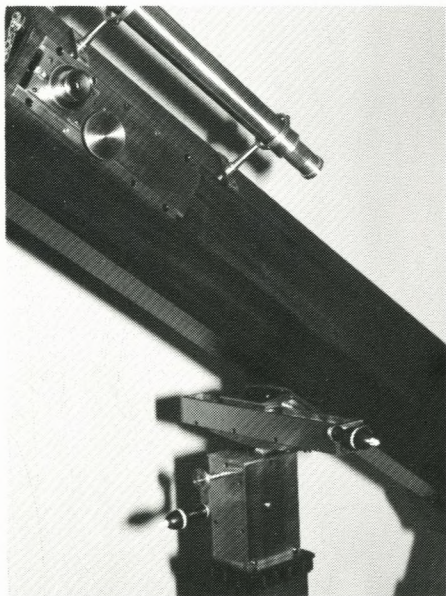
Sigtekikkerten er en rekonstruktion med fineste tyskfremstillede optik 300mm/5x. Optisk Spindler og Höyer. Kikkertube fremstillet her på værkstedet.

Efter samling og justering af hulspejlet,

var det aldeles fint at iagttage månen, dog kun partielt, idet den gamle originale optik på siden af hovedtubus forstørrer så fint, at mindste forstørrelse af månen er ca. 30% af månens overflade – og med en nydelig tegning.

Desværre var det overskyet, da vi var samlet i Rundetårn den dag. Det var nemlig hensigten at afprøve dette teleskop fra Herschel's tid, placeret ved observatoriet, hvor det sikkert engang blev afprøvet, da det var nyt.

Søren Andersen

Enkeboligen på Tersløsegaard er ledig

De skikkelige enker på Tersløsegaard er titlen på et skrift af *Aage Kann Rasmussen*, der blev udsendt i 1978, omfang 40 sider. Det sælges på Tersløsegaard, hvis bestyrelse varetager driften af denne selvejende institution, oprettet ved gamle soraneres initiativ, da man nedlagde det af Holberg ønskede enkesæde i en vedføjelse til hans testamente 1748:

»item at værelser paa Tersløse Gaard forundes en skikkelig Enke, som nyder Udviisning af Skoven«.

Indtil 1861 respekteredes Holbergs sidste vilje, men så var det slut. Tersløsegaards jorder var frasolgt, og hovedbygningen i stærkt forfald, og der var ingen penge til restaurering. Bygningerne blev udbudt til salg, og ved auktionen købte 4 gamle soranere: Kammerherre Georg Grüner, grev Christian Krag-Juel-Vind-Frijs, Frederik Krag-Juel-Vind-Frijs og baron Otto Ditlev Rosenørn-Lehn ejendommen, fordi de ville opretholde enkesædet på Tersløsegaard. Denne indsats klarede problemerne for en tid, men i 1904 var det ved at gå galt igen, og Soransk Samfunds bestyrelse fik nedsat en komite, der efter meget arbejde kom så langt, at man kunne oprette en selvejende stiftelse i 1917, og siden er det takket være gamle soranere i samarbejde med andre interesserede gået tilfredsstillende. I 1973-77 gennemgik bygningerne en omfattende og kostbar restaurering, hvor bestyrelsens formand *A. Kann Rasmussen* i samarbejde med arkitekt m.a.a. *Hans Henning Hansen* trak det store læs, så nu er gården sikret et stykke ind i det næste århundrede. Dette er en meget summarisk gengivelse af Tersløsegaards historie på grundlag af *A. Kann Rasmussens* ovennævnte skrift, hvortil henvises.

De skikkelige enker

Siden Holbergs død har der ialt været 16 sådanne, der omtales i ovennævnte skrift med biografiske notitser, og i september 1988 døde den sidste af dem, fru Anna Hesselaa, så *enkeboligen er ledig*. Lejligheden består af 3 værelser med to gæsteværelser på første sal. En lejlighed er udlejet, og iøvrigt bebos Tersløsegaard af foreviseren fru Anne-Lise Lorenzen. Der er gode rutebilforbindelser til Sorø og 1 km til Dianalund indkøbscenter.

Henvendelse om at komme i betragtning kan rettes til *rektor Arne Østergaard, Hellebo Park 17 st. th., 3000 Helsingør, Telf. 02 10 26 37*

Red.

Videnskab der giver liv

Et tværvidenskabeligt, nordisk forskningssymposium om MILJØ, JORDBRUG og JORDEN som ORGANISME især henvendt til forskere og studerende og til dem, hvis arbejde bygger på forskningen.

6. marts kl. 20. – 8. marts kl. 16 1989 på Audonicon v/Skanderborg

Symposiet søger at bygge bro fra den atomare naturopfattelse til en real helhedsopfattelse af naturen, der engagerer hele mennesket.

Flere og flere forstår, at det vi ser i fænomenerne, afhænger af de forestillinger vi danner os om dem, og at valget mellem to mulige opfattelser ofte er et etisk anliggende. Derved fremstår forskerens frie, aktive stillingtagen nu som en uundgåelig del af den naturvidenskabelige erkendelse: Ser vi naturen som atomare processer, eller prøver vi at lytte til dens sprog?

Den nuværende miljøsituation viser, at den erkendelse, som mennesket »skaber«, selv er en virkelighed med både frugtbare og skadelige virkninger.

Symposiet vil belyse forskerens mulighed for at se sin egen rolle i erkendelsesprocessen, dels erkendelsesteoretisk, dels kunstnerisk og dels praktisk ved eksempler hentet fra fysikken (radioaktive processer) og fra jordbruget (fænomnologiske iagttagelser, planternes sprog).

Symposiets fem indledere underviser ved universiteter i Tyskland, Holland, Danmark og ved lærerseminarier i Sverige og Danmark. I deres naturvidenskabelige arbejde er de inspireret af Rudolf Steiners menneske- og naturforståelse, antroposofi.

Sprog: Nordisk og engelsk.

Ved tidlig tilmelding: mulighed for rejsetilskud, 40%.

Symposiet støttes af Økologisk Jordbrugsråd, landbrugsministeriet.

Praktisk ansvarlig er civilingeniør *Jørgen Heide-Jensen* (S 38).

Skolegang på Sorø Akademi

1903–10 af Lars E. Stubbe Teglbjerg

(fortsat fra august nr.)

Man forlod i Overensstemmelse hermed den ørstedeske Karakterskala og indførte 6 som Udtryk for den gode Præstation, 4 for den jævne, 2 for den dårlige og som Ekstrakarakterer til den gode Side 8 og til den dårlige 0, et System som i det lange Løb viste sig utilfredsstillende og atter er forladt. Det indeholdt altfor ringe Mulighed for Nuancering, bortset fra den Ulighed, som viste sig, nemlig ved bedømmelsen af, hvad der var særligt godt og kunne takseres med 8 – hos os blev det næsten aldrig givet. Jeg forlod Skolen som Nr. 1 i min Afdeling med 5,92 i Gennemsnit og blev meget overrasket ved at møde Studentere fra andre Skoler med over 7,50 i Gennemsnit, og de var ikke dygtigere end jeg – men Uretfærdigheden viste sig ogsaa ved, at Aarskarakterer fremkom paa Grundlag af en simpel Sammentælling af 4 Fjerdingsaarskarakterer, divideret med 4 og Bortkastelse af, hvad der laa under 0,50, dette Tal inclusive. Jeg oplevede selv Uretfærdigheden ved min Karakter i Naturhistorie til Mellem-skoleeksamen.

Jeg blev engang i Aarets Løb eksamineret i Blæksprutten med det Resultat, at Zoffpeter næste Gang, der skulde gives Fjerdingsaarskarakterer, sagde: Der kommer vi til ham, Las! Han skal sgu ha' 6 dennegang. Han skal kun ha' 4, for han kutte noget om Blæksprutten. »Jeg havde derefter $3 \times 6 + 4 = 22$, divideret med 4, altsaa 5,5 i Gennemsnit og fik derfor 5 for Aaret, for den halve skulde som sagt smides væk.

Til Eksamen, hvor *Møk* (Overlærer Mathiessen) var Censor, fik jeg en Plante at bestemme. Jeg kendte den paa Forhaand, for takket være Fars Interesse for Botanik, som han havde faaet paa Seminariet, hvor selveste Rostrup havde været hans Lærer, og tillige fordi jeg paa min lange Skolevej havde rigelig Lejlighed til at botanisere og forresten samlede de fleste af de Planter, Zoffpeter anvendte ved

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 73. Indhold

1988

S. 22

Lovsangssalen nyindrettet

Indholdsoversigt

73. årgang 1988

Januar

Kritte Hoffritz (S. 87) foto	fors.
Kostskolens betydning i dag af Kritte Hoffritz (S. 87)	3
Soransk Samfunds 125-årsjubileum. Red.	6
Festtale ved 125-årsjubilæet, Arne Østergaard (S. 29)	8
Kransekaffen, Paul Rantzau (R. 37)	11
Julefrokost 3. december, Paul Rantzau (R 37)	11
Holbergfest på Fyn, E. Lind (S 31)	12
Brevkassen Kurt Bresson (S 45)	12
En bemærkning til en anmeldelse Jan Nielsen	13
De to bordbønner	13
Duplik, Red.	13
Danmarks første genbrugsobservatorium i Taastrup	14
Runde fødselsdage i januar	14
Soranske dødsfald	15

Februar

Morgenstemning i Fratergården, foto Sv. Gerner A.	fors.
Sorømytologi, Henning Skovgaard (S 64)	19
En soraner takker af (om H. Aa. Kaad), Paul Rantzau (R 37)	20
Kirkeklokke udskiftet efter 200 år . Savik I AKR	21
Om at være præst, Jørgen Juul (S 53)	22
Nytårsfrokost, Rantzau	23
Brevkassen	24
De to bordbønner. Indlæg af Bodil Wille Boisen, Jan Weber (S 34), Erik Lind (S 31) og Jes Olrik (52)	25
Runde fødselsdage i februar	25
Holbergfest i Århus John Chr. Aasted (79)	26
Major Niels Ørnstrup (R 47) nekrolog af Aage Niegaard	27

Marts

Klosterporten med brolægning foto	fors.
Soransk Samfunds stiftelsesdag, fødselsdag Arne Østergaard, Dan Fink og A. Kann Rasmussen	31
Læge i Saudiarabien Kurt Bresson (S 45)	32
Orglet i Sorø Kirke Knud Vad (S 55)	35
H.C. Andersen og fysik, Hemming Andersen	36
Sprængningsekspert om et dramatisk liv Poul Kisbye (R 12)	39
D. Tamm: Chr. IVs kanslere af Frants Thygesen	41
Helge Refn-bog og udstilling Per Salling	41
Brevkassen Ernst Andersen (S 25) om bordbønner	41
Soranerfest i Daddys Dance Hall 22. februar Christel Bladh	42
Runde fødselsdage i marts	42
Soranske dødsfald	43

April

Hauchs Physiske Cabinet i havestuen på Vænget foto	fors.
Indkaldelse til generalforsamling	47
Det Lyngbeckske Soranerlegat	47
A.W. Hauch mindes 26. februar, Red.	47
Gule Sal og Lovsangssalen nye møbler Lars Kelstrup	48
Ove Arup in memoriam af Henry Krog-Meyer (S 11)	50
Gammel Soranergolfpokalen	51
Februarfrokosten Paul Rantzau (R 37)	51
Soransk Samfunds regnskaber for 1987	53 ff.
Apropos ungdom og øl, Red.	63
Alléen fra Banevej til Akademiet brolægges	64

Et specielt jubilæum A. Kann Rasmussen (S 22)	65	Runde fødselsdage i juni	97
Frokosten d. 3. marts, Rantzau (R 37)	65	Runde fødselsdage i juli og august .	97
Soranske dødsfald	65	August – september	
Brevkassen Skolens bordbønner		Lærerkolleigiet ved rektor	
Jan Nielsen	66	Raaschou-Nielsens afgang i 1941 ..	fors.
Runde fødselsdage i april	66	Gammelsoraneridrætsdagen flyttes til 10. sept.	103
Særnummer af S.B. april:		Soransk Samfunds årsfest d. 15. okt. indbydelse	103
Medlemsfortegnelse 1988.		Rektors tale til studenterne 88, Erling Kristensen	104
Maj		»Sorø i billeder gennem 350 år«, Red.	106
Lovsangssalens nyindretning foto		Skolegang på Sorø Akademi (fortsat fra majnr.)	107
Lasse Tryde	fors.	Dramatiske år under og efter besættelsen, Poul Kisbye	111
Hvordan bliver du en god hindu? af Kurt Bresson (S 45)	71	Brev fra Krudtpeter	113
Skolegang på Sorø Akademi 1903-10, Lars E. Stubbe Teglbjerg .	74	Frokosten d. 2. juni, Rantzau (R 37)	115
Aprilfrokosten, Rantzau (R 37) ...	79	Finn Viderøs flygel skænket til Akademiet af Lili Viderø	115
Livet på »Vænget af Jan Nielsen ..	80	Soranske dødsfald	115
Jysk batøk på Kr. himmelfartsdag .	81	Oktober	
Breve fra prof. Johan Chr. Molbech af AKR.	82	50-årsjubilarene foto	fors.
Soranske dødsfald	82	Frokosten d. 1 september, Paul Rantzau (R 37)	119
Runde fødselsdage i maj	82	Fynsk batøk Erik Lind (S 31)	121
Juni		Lektor Ove Christensens biografi af Jens Kraft tilbud	122
Albert Kuchler: Chr. IV i farver fra Festsalen	fors.	Thyge Winther Jensens velkomst til russerne	123
Soransk samfunds 119. generalforsamling Bodil Wille Boisen	87	65-årsjubilarene, Halfdan Beck ..	124
Den lille fyrsteskole 1584-85, Torben Glahn	87	Legater ved dimissionen	124
Kronprins og menneskebarn om Fred. VIs barnelege, Red	91	Frokosten d. 7. juli og d. 4. august af Rantzau (R 37)	125
Sorø Kunstmuseum Hermod Lanungs store gave af russisk kunst ..	92	Henry Krog-Meyer (S 11) et brev ..	126
Sorø bys 350-års købstadjubilæum Gammel Soraneridrætsdag indbydelse	93	Bo godt og billigt i Sorø	126
Frokosten d. 5. maj, Rantzau (R 37)	93	Rettelser til medlemsliste	128
Spisesalen restaureres i sommerferien	95	Jesper Florander nekrolog ved Niels Opstrup	128
»Bogtrykkerne ved Sorø Akademi«	95	Runde fødselsdage i september og oktober	129
Nekrologer: Johannes Th. Suhr og Johan Georg Madelung	96	Soranske lokalafdelinger i udlandet? Rer Salling	131
Soranske dødsfald	97	November	
		Klosterporten- indgangen til alle herlighederne foto	fors.

Gamelsoraneridrætsdag d. 10. sept. referat A.P. Estrup (S 83)	135	Glahn (S 23)	151
FN-missionen i Afghanistan af Lars Kelstrup	137	Soransk Samfunds legater søges in- den 15. januar	153
Niels Holm Poulsen in memoriam af Helge Faber (S 27)	138	Soransk Samfunds økonomi af Finn Harlang (R 45)	154
Bengt Johns nekrolog, Torbjørn Bennike (S 36)	139	Bodil Wille Boisens tale ved årsfes- ten	155
K.V. Palslev og kanosporten af Svend Frandsen	140	Soransk Samfunds årsfest ved Lars Dalgaard (S 78)	159
Soransk Samfunds økonomi eller heldet følger de tossede af Lars Dal- gaard (S 78)	143	Frokosten d. 3. november, Rantzau (R 37)	160
Holbergs brudeudstyslegat ophæ- ves, Red.	146	60-årsjubilarene af P.O. Pedersen (S 28)	161
Runde fødselsdage i november	146	»Jul i Sorø 1988«	161
December		En hundredårsdag (Poul Nørlund (S 06)) Saxtorph (S 40)	162
Max Ebert (S 35) »Bogtrykkerne ved Sorø Akademi«	fors.	Soranske dødsfald	162
Anmeldelse af bogen af Torben		Torben Madsen nekrolog, Flem- ming Valeur-Nissen	162
		Runde fødselsdage i december	162

Undervisningen, kendte jeg en Mængde Blomster. Det var en dunet Dueurt, men den skulde alligevel bestemmes efter Flo-raen, og der gjorde jeg saa formfuldendt, at Møk vilde give mig 8. (Det sagde han til mig bagefter). Men *Zoffpeter gav af Princip aldrig 8*. Han gav mig 6, og da der var en særlig Bestemmelse ved Karakter-givningen, at 6 og 8 ved Eksamen ikke gav 7 i Gennemsnit, men 6, blev det min Eksamenskarakter. Den blev lagt sammen med Aarskarakteren 5, og det endelige Resultat blev derefter 11:2=5. Det havde jeg maaske snarere fortjent i andre Fag, og i hvert Fald var det en haard Følge af min Uvidenhed om Blæksprutter.

Ogsaa i Drengenes indbyrdes Forhold skete der i disse Aar en betydelig Forandring. Store Drengene har vel altid en Tendens til at »drøje sig« over de smaa, og »Kammerordenen« paa Alumnatet, hvor den ældste officielt var Kammerduks og den yngste Kammerfuks, holdt tildels dette i Live og øvede Indflydelse ned igennem Skolen. 1. Mellem var ikke andet end »Møgunger«, og det hørte til god Tone, at de lejlighedsvis fik »Tæv«. Jeg har allerede nævnt, hvad man kunde risikere, naar man sad, der hvor Kongen gaar alene, nemlig ved Vintertid, naar der var Sne, og det hørte sig ogsaa til, at man blev modtaget af Snebolde, naar man kom fra Byen og skulde i Skole, navnlig i Eftermiddagstimerne, og vel at mærke ikke bløde og relativt behagelige Bolde, men haardt sammenpressede Kugler, der efter et Ophold i Armhulen tit blev til rene Isklumper. De, der var paa Skolens Grund, vogtede Klosterporten, og naar man fra Storgade søgte ind igennem Porten, kunde man være sikker paa at blive mødt med en Kuglereg. Noget lignende gjaldt, naar man skulde til og fra Gymnastiksal eller Sløjdsal, eller man efter endt Skoletid skulde hjem. En Gang om Ugen havde vi kun en Lektion om Eftermiddagen og fri i sidste Time, men jeg forlod aldrig Skolen, før der var ringet ind efter Frikvarteret. Jeg har aldrig været særlig slagsbroderagtig og havde svært ved at værge mig, saa

derfor veg jeg hellere udenom, naar jeg kunde komme afsted med det.

Vejen hjem var lang. Engang imellem kunde man være heldig at faa Lov til at køre med en af Bønderne, men efterhaanden foretrak vi nu at gaa gennem Skoven paa langs. Skovstierne var blødere at gaa paa end den haarde Landevej, og i Skoven var der læ, naar det blæste, og Skygge, naar Solen brændte. Sneede det, blev der færre Driver, og regnede det gav de store Træer Ly paa lange Stykker af Vejen. Hjemad gik det altid, hjem til Avislæsning, Aftensmad og Lektielæsning naturligvis. Den kom nu i sidste Række, og jeg har altid haft svært ved at forstaa, at den skulde tage saa lang Tid, naar man havde hørt efter i Timerne, vel at mærke. –

De fire Aar i Mellemskolen gik hurtigt og var helt igennem dejlige Drengear. Fra 1905 blev vi to til at følges min Broder Ville og jeg, og to Aar efter ham kom Peter med og i 1908 Jens, og det var nu rart at have Følgeskab. Hjemmets økonomiske Stilling blev ogsaa lidt bedre, og Far indtog i disse Aar en agtet Plads i Samfundet. Han benyttedes en Del som Dommer og Taler ved Husflidsudstillinger og ved nationale og politiske Møder. Han blev af »De danske Vaabenbroderforeninger« udnævnt til Æresmedlem, og Fremtiden tegnede sig saaledes lys for os.

Konfirmationen

Palmesøndag 1907, d. 24. Marts, blev jeg konfirmeret i Sorø Kirke af Sognepræsten, Dr. theol. *F.C. Krarup*, en af Danmarks lærdeste Theologer. Forberedelsen, der foregik i Lovsangssalen, husker jeg ikke meget af udover, at Krarup gjorde sig megen umage for at forklare os, at vi ikke skulde føle os tynget af Konfirmationsløftet, som om det var en Slags Edsflæggelse, saa vi siden maatte føle os som Edsbrydere, hvis Løftet ikke blev holdt. Han ændrede Tilspørgslen, der blev foretaget til hver enkelt fra det kategoriske: »Vil Du love at leve og blive i denne din Daabspagt indtil din sidste salige Stund« til: »Vil Du gerne leve og blive o.s.v.«,

hvor ved det Edsprægede veg Pladsen for en mere almindelig Sindelagsytring, der ikke siden kunde volde nogen Samvittighedsnag. – Selve konfirmationen husker jeg ikke som nogen stor Oplevelse. Naturligvis var det ret gribende at sidde paa kirkegulvet og høre Kammeraterne synge Ingemanns Konfirmationskantate i dette skønne Kirkerum med de høje Hvælvinger og Hvidernes Skjoldefrise, hvor jeg saa tit havde fundet Mændene fra Ingemanns Romaner: Drost Peder Hoseøl, Grev Jacob af Halland og mange andre, Kongetro og Kongemordere, gravlagt i samme Slægtskirke, men mest var det nok den fine nye Uniform, jeg havde paa, og de

hvide Glacehandsker, som hørte dertil, der tog Tankerne; navnlig Handskerne, som ustandselig blev trukket af og paa og gjorde det næsten umuligt at blade i den nye Salmebog, hvor Guldtrykket paa Kanten af Bladene klistrede disse uhjælpeligt sammen.

Nogen større Konfirmationsfest blev ikke holdt, og det var heller ikke større Gaver, jeg fik. Udover Salmebogen fik jeg 10 Kr. af min Morfar, tror jeg. De blev sat i Sparekassen og senere brugt til Indkøb af et Par Fedtlæderstøvler hos *Skomager Dieckelmann i Boldhusgade*; de kostede 8 Kr. og tjente mig tro i mange Aar. Jeg fik ogsaa en Paraply af Morbror Anders.

(fortsættes)

Talere ved soranerfrokoster

2. februar: *Per Sørensen (S 51)* emne: Thailand dengang og nu.
2. marts: Lektor *Hans Ranvig (S 66)* emne: Om får som udviklingsfaktor i ulande.
6. april: Lektor i retsvidenskab v. K.U. *Svend Gran Jensen (S 49)* emne: Om retfærdighed.

SORANER FROKOST den første torsdag i måneden kl. 12 hos restaurant *Prag* Amagerbrogade/hjørnet af Prags Boulevard

Nytårsfrokosten den 5. januar

Formalia dirigeredes af vor næstformand dr. Thyge, der introducerede nytåret 1989 som værende skelsættende: »Sorø Akademis Skole skal til at bestemme selv«, idet han henviste til den redaktionelle meddelelse i januar-nummeret. Hvorvidt dette indebærer, at de »gode gamle dage« vender tilbage med tvungen uniform til eleverne m/k (hvorfor ikke også til lærerkorpset inklusive rektor, hvis uniform

kunne være særlig labor!), tugt og bævelses tilbagekomst m.m., får stå hen i det uvisse. Men håbets lys tændtes i vore gamle øjne (inklusive Runges), hvilket gav anledning til en skarp diskussion om, hvilke »gamle dage« der nu var bedst! Enhver gammel soraner har, når det kommer til stykket, sin foretrukne årgang, hvilket jo må indebære, at alle årgange er lige gode/dårlige, ganske uanset hvor mange gamle/nye traditioner der måtte være i live på det pågældende tidspunkt. Palme-søndags-konfirmationen med den dejlige kantate forsvandt, til gengæld har vi fået en meget smuk dimissions-højtidelighed i Kirken!

Under ledelse af d'herrer Stauning og Tholl blev Danmarks-historien omkring Valdemar Atterdag endevendt: Var han nu så herlig, som man vil gøre ham til? Hans magtbegær førte til rigets samling, og hans listige datter samlede Norden! Han, og dattersønnen Oluf, hviler i Sorø, Margretes liig bortrøvedes til Roskilde – var det »bestilt arbejde«?

Det soranske kammeratskab på tværs af årgange og alder blev lyldet: *Soranerfrokosterne* med efterfølgende *Nachspiel* danner rammen om gamle og nye venskaber, gamle og unge soranere mødes her i herligt fællesskab! Mød talrigt frem i 1989!

Vi var tolv omkring det runde bord: Nestor og æresmedlem *Dan Fink '27, Johannes Jørgensen '28, Arne Stauning '29, Jørgen Tholl '33, Paul Rantzau '37, Bent Henningsen '39, Robert Riis '41, Finn Harlang '45, Thyge Winther-Jensen '54, Lars Dalgaard og Paul Henrik Jølvær '78, Klaus Runge '87.* Halvdelen sivede til Nachspiel, hvor blandt andet temaet *pædagogiske evner* hos snydere blev endevendt; desværre viser disse evner (eller manglen på samme) sig først, når vedkommende fungerer udi embedet, og så er det umuligt at slippe af med uegnede pædagoger, der bortset herfra kan være vidunderlige mennesker ... *udenfor* klasseværelset; indenfor er kun eleverne vidner, og deres udsagn »gælder ikke«!

Rantzau (R 37)

P.S. *Runge* fremførte med bittert åsyn en berettiget kritik af referentens sløseri: I julefrokost-feferatet (S.B. 1989 side 12) var han atter anført med *Hans* som fornavn! *Klaus* er navnet! Undskyld!

R

Med rette påpegede Tholl: »Det skrevne ord er noget af en diktator! Man sidder og læser og kan ikke altid mobilisere den relevante kritik«!

Som bemærkelsesværdigt nyt bør refereres at en herboende gammel soraner har sendt Bladet 10.000,- kroner i julegave, og at en oversøisk gammel soraner har sendt 3.000,- U.S.dollars til Raaschou-Nielsens Mindelegat. Vor gamle redacteur *Svend Ranvig* har udsendt: Det Danske Spejderkorps historie 1909-73. Finn Jacobsens Forlag Kbh. 240 sider, 180 fotos, indbundet. Pris 265 kr.

Film om Sorø i Jubilæumsåret

Lørdag den 10. december klokken 15 indbød Sorø Kommunes Kulturudvalg ved *Margit Schelde* til en forevisning af den nyeste Sorø-film: »Sorø i hverdag og fest« i Victoria-Teatret på Storgade.

Filmen, der gengiver begivenheder i

Sorø i ti-året fra begyndelsen af halvfjerdserne til først i firserne, foreligger i to værsensforskellige dele, der supplerer hinanden på udmærket vis. Førstedelen, den »egentlige« Sorø-film, er baseret på privatoptagelser af den forrige økonomiinspektør ved Akademiet *Hans Aage Kaad*, der jo i kraft af sin stilling havde tæt forbindelse med Sorø by. Filmen viser da også begivenheder såvel »indenfor« som »udenfor« Klosterporten, med accent på det sidste, hvilket giver filmen en vigtig supplerende dimension i forhold til *Worms* og *Ranvigs* film, der jo ganske naturligt fokuserer på Akademiet, soranernes i.e. akademisternes egentlige verden. Men Kaads film giver *mange* herlige episoder fra livet på Skolen; der er fine snapshots af rektorerne *Arne Østergaard* og *Erling Kristensen*, af lærere og elever udi alskens action, og af Sorøansk Samfunds forhenværende næstformand *Svend Clausen*, der ses nedlæggende en krans på Absalons grav, en fin optagelse!

Max Sydendal musiklærer ved Akademiet, ophavsmand til den nye og smukke melodi til »Jeg veed et Sted ...«, har komponeret en fortræffelig (moderne) ledsagemusik til den fint fotograferede farvestum-film med indtalte kommentarer af Kaad.

Kaad blev efter forevisningen af hans del af Sorø-filmen hyldet af borgmester *Ib Trojaborg*, der på kommunens vegne takkede ham for en indsats af blivende værdi.

Filmens supplerende anden-del er *Mikael Olsen* mester for, han indgik i arbejdet med »Sorø i hverdag og fest« og tog sig af livet i Sorø: borgernes opfattelse af deres by og de vilkår man levede under i begyndelsen af firserne. Igennem interviews hører man meninger, kritik og forslag til forbedringer, overordentlig levende og interessant specielt for Sorø-borgeren i videste forstand. Enhver, der påtænker at flytte til Sorø, bør se denne film, en første-klasses information om hvad Sorø Kommune byder sine borgere! Forhåbentlig vil dette gode initiativ blive fulgt op med løbende »Nydugaver« af fil-

men, der – hvis den skal bevare sin aktuelle værdi – ikke må blive »forældet«!

Sorø Akademi, relationerne mellem Skolen og byen, og institutionens betydning som en integrerende del af Sorø's liv i dagens Danmark hører man intet om i denne del af filmen – her synes Klosterporten lukket!

Paul Rantzau (R 37)

Runde fødselsdage i februar 1989

1. Skovfoged Jørgen Gersling (f. 39, R 56) Holdbi Savværk, Stokkebrovej 2 A, 6382 Tørsbøl
1. Rev. Peter Lovmand Hvid (f. 09, S 28) Sløjfen 29, 2820 Gentofte
3. Tandlæge Carl Chr. Johansen (f. 29, S 48) Svänggränden 4, S-23100 Trelleborg Sverige
4. Fru Nora Truelsen (f. 14, S 33) Vestergade 19, 1., 4180 Sorø
5. Læge Erling Troensegaard-Hansen (f. 04, S 23) 1521 131. Street, Ocean Park Surry, B.C., Canada
7. Ing. Lars M. Nordentoft (f. 29, S 47) 12 Avenue des Hêtres, B-1340 Ottignies, Belgien
9. Erik Lotz (f. 04, '19) Rådmandsvej 13, 4230 Skælskør
9. Cand.hort. Hans Mathiesen (f. 29, R 45) Opnæsgård 7,1., 2970 Hørsholm
10. Sem. adj. Kurt Berendsen (f. 19, R 36) Højderyggen 16 A, 2730 Herlev
10. Maskinmester Caj Christoffersen (f. 04, '20) ska. Refshalevej 71, 4930 Maribo
11. Dr. phil. Erik Bülow Iversen (f. 09, '23) Betty Nansens Allé 35, 2000 Fr.
11. Ebbe Løvgreen (f. 29, R 46) hvor er han?
12. Lagerforv. Jens Christensen (f. 14, R 30) Johan Kellers Vej 30, 2450 SV
12. Cand. jur. Tage Tejsen (f. 19, S 38) Strandvejen 67 B, 1. tv., 2100 Kbh.Ø
13. Gross. Ove Asmussen (f. 39, R 56) ska. Thyrasvej 54, 7400 Herning
13. Højesteretsdommer Frants Thygesen (f. 14, S 32) Amtmandshøjen 23, 8800 Viborg

14. Eksportchef Ib Johansen (f. 29, S 48) Søllerød Park 19, 1., lejl.9, 2840 Holte
14. Civ. ing. Fritz Sodemann (f. 09, S 28) Vinagervej 7, 2800 Lyngby
14. Afd. Chef Jørgen Worm (f. 09, S 26) Overgaden o. Vandet 40, 1415 Kbh. K.
15. Vicepol. mester Oluf Bang-Nielsen (f. 19, S 38) ska. Kystvejen 51, 8000 Århus C
15. Salgschef Jørgen Ehnhuus (f. 14, '30) Munkerisvej 49, 5000 Odense
15. Journalist Adam Wiehe (f. 19, R 35) Thorvaldsensvej 23, 1871 Fr.berg C
16. Dir. Preben Ipsen (f. 14, R 31) Skodsborgparken 26, 2942 Skodsborg
17. Hotelejer Poul Heesch (f. 19, '36) Nordlundevej 45, 4913 Horslunde
17. Prok. Peer Johansen (f. 29, R 47) ska. Solsortevej 1, 2970 Hørsholm
20. Red. Jørgen Pedersen (f. 39, S 58) Ehlersvej 6, 2900 Hellerup
25. Skibsfører Gunnar Gerler (f. 19, '36) ska. Bjerggade 8, 4600 Køge
27. Cand. pharm. Erik Gjedsted Christensen (f. 14, S 33) Kielshøj 12, 3520 Farum

»Ska.«: sidste kendte adresse: tilføjelser og kommentarer til Per Salling, Højgårds-toften 264, 2630 Taastrup, tlf. 02 99 78 58.

Kranse-kaffe

Holbergs 304-års fødselsdag blev fejret på traditionel vis med statuebekransning og kranse-kaffe. Det var bidende koldt på Kongens Nytorv hin morgen den 3. december 1988. Referenten troede at han havde kunnet prale med at have været den første på pletten, men nej! Hvem stod nu der i porten med kluden om sin hals? Det var såmænd vor *Tholl!* Vi frøs og førte en tænderklaprende samtale, da *Harlang* dukkede op, morgenfrisk at skue, medførende Soransk Samfunds smukke krans med bånd i de oldenborgske farver. »Stigen kommer om lidt«, sagde han, og

imens var vor soranergruppe vokset til ti plus to soranerbørn: *Børge Sevaldsen '32, Jørgen Tholl '33, Paul Rantzau '37, Finn Harlang '45, Niels-Ulrik Kopp (ledsaget af sønnen Johan) og Jens Sparrevohn '58, Margit og Per Salling (ledsaget af sønnen Niels-Jakob) '73, Klaus Runge og Lasse Tryde '87.* Spørgsmålet meldte sig: Hvem skulle nu stige til vejs? Mens funderingerne stod på handlede *Kopp* resolut: med ét sad han på Baronens knæ! Nogle mente at have set at han – med stående afsæt – *sprang* derop, men det er ikke helt sikkert. Lynhurtigt placerede han kransen på rette sted, og inden stigen var rigtigt sat til, var han nede igen. Synsvidner påstod at have set ham springe med, man dette råder der dog nogen tvivl om. Vidneudsagns pålidelighed lader som bekendt en del tilbage at ønske. Vi var dog alle imponerede over *Kopps* præstation, specielt sønneken, der var stolt over sin atletiske fader. Vi gik alle til caféen i Gothersgade, hvor højtalerne bød på Don Giovanni og Requiem, og Samfundet på Gammel Dansk og kaffe med brød. Hurtigt løsnede tungebåndene og snakken gik. Vi var alle enige om at dette var en *rigtig* fødselsdag!

Paul Rantzau (R 37)

Holbergs fødselsdag på Fyn

»Det skulle i år være lidt anderledes med Holbergs fødselsdag og vores udvalg til arrangementet fik vanskeligheder, fordi mange restaurationer og lignende er optaget fra lang tid i forvejen. Men vi fandt frem til en lille morsom restaurant »Sagx« (har ikke spor med Saxo at gøre!) Her var hyggelig stemning og rimelig dårlig plads til at vi sad intimt i forhold til et par optrædende, som senere på aftenen kom og underholdt os og andre gæster. Vi var 22 ialt, som først glædede os over et ret raffineret julebord og som bagefter glædede os over Liselotte Krogager og Jan Schou, som sang og spillede komedie for os »Julesødt og Julebittert«.

Erik Lind (S 31)

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 100,- i 1989. For medlemmer fra og med årgang 1981 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 65,-. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:	Kontingent m.v.
Direktør Finn Harlang	SOR-data
Dronningens Tværgade 30	Soransk Samfund
1302 København K.	Dr. Tværgade 30
Telefon 01 13 86 66	1302 København K.
Postgiro 4 00 17 10	Kontingent:
	giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 88 er kontingentfri.

Adresseændring skal i Skandinavien ske til det lokale postkontor (udenfor Skandinavien direkte til kassereren).

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 02 92 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
03 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
01 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS
Alleen 9, 4180 Sorø
03 63 05 75

ISSN 0903-1340

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H. H. BACHE

VESTRE BØGEBJERGVEJ 68
4220 KORSØR

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03) * 41 11 22

– *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Leslie Christensen

Telf. 03 63 22 22

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

Slips med skolemærke

blåt, gråt eller sort

85 kr.

Tøjmærke

10 kr.

Blazermærke med guldtrækkeri

90 kr.

T-shirt hvid med skolens logo

85 kr.

Sweatshirt, blå med skolens logo

190 kr.

Joggingsæt med skolens logo

360 kr.

fremsendes porto frit ved indbetaling på postgiro

5 74 01 77 eller check til:

Adjunkt Per Højland,

Klosterporten, 4180 Sorø.

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf (02) 17 00 72